

יחידת תרגול בעברית - קשרים לוגיים -
איתור, זיהוי והבחנה של קשרים לוגיים בטקסטים.

וראפרים



קשרים לוגיים

מהו ראפ ? מה ההבדל בין ראפ לשיר ? מכירים
ראפרים - טופאק ? ג'י זי ? סנופ דוג ? מדוע הראפרים
אומרים "יו" ?



שרית לסט

ראפרים וקשרים לוגיים

לפניכם 4 טקסטים שונים, קראו ובצעו את המשימות :

טקסט א' : רגע, רגע, למה ראפרים אומרים "יו" ?

מתן שרון, חכמים בלילה, טיים אאוט, 2019.

אם תתפסו אדם ברחוב ותשאלו אותו איך נשמע ראפר, סביר להניח שכל תשובה שתקבלו תפתח בקריאה של "יו". הצליל הזה הפך למזוהה עם הז'אנר האפרו-אמריקאי, וגם אם דלף כבר לשפה היומיומית בקרב רבים, הוא עדיין נשאר הדבר הזה שראפרים אומרים – לפעמים לפני בית ראפר, לפעמים במהלכו ולפעמים כהדגשה בסופו. תהיתם פעם למה בכלל הם אומרים את זה?

"יו" היא מילת קריאה, בדומה ל"יש" או "נו", רק שבניגוד אליהם היא לא משמשת להבעת רגש או דחיפה, אלא כקריאה שיכולה לתפקד כפנייה לאדם, כאמצעי למשיכת תשומת לב או כהדגשה של משפט. חוקרי שפות מצאו שימוש דומה בה באנגלית של המאה ה-14, אבל היא הפכה לפופולרית בקרב קהילות מהגרים איטלקים לאמריקה ("יו, אדריאן" של רוקי, למשל) ומצאה בית חם בסלנג האפרו-אמריקאי. למה ראפרים משתמשים דווקא בה יותר מכולן? ובכן, הכל קשור לקצב.

ראפר היא אמנות המבוססת על קצב לעומת שירה הנשענת יותר על מלודיה. כל מילה חייבת לפגוע ברגע הנכון, עם משקל חריזה מדויק על בסיס המשקל המוזיקלי. כדי להיכנס לקצב הזה, הראפר או הראפרית זורקים איזה "יו" קטן לפני תחילת בית כדי לגשש אחר הקצב. תחשבו על זה כמו על רכב שמנסה להשתלב בנתיב המהיר – אם הוא יפרוץ פנימה הוא יסתחרר בקצב המכוניות שסביבו, אך אם הוא יזלוג לתוך הכביש זה יעבור יותר בקלות. יתר על כן, "יו" היא הברה יחידה – כלי שימושי במיוחד באמנות שבה כל הברה חשובה. אם למשל יש שורה שלא מתיישבת בדיוק על הקצב, ה"יו" עוזר לה להתיישב, כמו סוג של ממלא מקום, וחופף מזה, היא אחלה קריאה לניקוד המשפט בסופו, יו!

משימה א' : בטקסט קשרים לוגיים, זהו מהו סוג הקשר.

1. הקשר הלוגי "אם" מופיע בשורה מס' 1, הוא קשר לוגי של ?

א. סיבה ב. תנאי ג. ויתור ד. ברירה

2. הקשר הלוגי "גם" המופיע בשורה מס' 3, הוא קשר לוגי של ?

א. הוספה ב. תנאי ג. הפחתה ד. השוואה

יו



שרית לסט

3. הקשר הלוגי "רק" המופיע בשורה מס' 6, הוא קשר לוגי של ?
 א. הוספה ב. הפחתה ג. השוואה ד. ברירה
4. הקשר הלוגי "אלא" המופיע בשורה מס' 7, הוא קשר לוגי של ?
 א. ויתור ב. תכלית ג. ניגוד ד. תוצאה
5. הקשר הלוגי "אבל" המופיע בשורה מס' 9, הוא קשר לוגי של ?
 א. ניגוד ב. סיבה ג. ויתור ד. תוצאה
6. הקשר הלוגי "למשל" המופיע בשורה מס' 10, הוא קשר לוגי של ?
 א. סיבה ב. הוספה ג. ויתור ד. דוגמא
7. הקשר הלוגי "לעומת" המופיע בשורה מס' 13, הוא קשר לוגי של ?
 א. סיבה ב. ניגוד ג. ויתור ד. תכלית
8. הקשר הלוגי "כדי" המופיע בשורה מס' 15, הוא קשר לוגי של ?
 א. תכלית ב. תנאי ג. סיבה ד. ברירה
9. הקשר הלוגי "אך" המופיע בשורה מס' 17, הוא קשר לוגי של ?
 א. השוואה ב. תנאי ג. הוספה ד. ניגוד
10. הקשר הלוגי "יתר על כן" המופיע בשורה מס' 18, הוא קשר לוגי של ?
 א. תנאי ב. הוספה ג. הפחתה ד. ברירה





טופאק

טקסט ב':

22 שנים חלפו מאז נרצח אחד הראפרים הגדולים בהיסטוריה - טופאק שאקור. **על אף** חרושת השמועות, הרצח מעולם לא פוענח, עד שהיום החלו לצוץ ברחבי הרשת פרסומים על פענוח אפשרי של אחת מפרשיות הרצח המסקרנות באמריקה. טופאק נרצח ב-1996 **לאחר** שנורה ממכונית חולפת בלאס וגאס. הרבה מאוד מסתורין נקשר לסיפור, והיום אנחנו מתבשרים כי יכול להיות שזהות היורה – ידועה למשטרה.

בהצהרה מוקלטת שצצה היום כחלק מסדרה של נטפליקס על הסיפור, נראה ראפר וחבר כנופיה בשם קיפי די, מתוודה בחקירת משטרה כי הוא קשור לרצח. בהצהרה מספר קיפי די – שקיבל חסינות מהעמדה לדין - שהוא האדם היחיד שנותר בחיים שיכול לספר מה קרה לטופאק.

הראפר אומר בהקלטה כי הוא נחשף כעת **מאחר** והוא חולה, אין לו מה להפסיד, וכל מה שאכפת לו כרגע היא האמת. בהצהרה הוא מספר כי ישב במושב הקדמי ליד הנהג, במכונית הקאדילק הלבנה ממנה בוצע הירי, הוא מציין מי עוד היו במכונית, **ולמרות** שאינו נוקב בשם היורה, הוא חושף כי הוא ישב בחלק האחורי של המכונית. **עם זאת**, בהקלטות קודמות שיש בידי המשטרה מתגלה שאחיינו של הראפר, אורלנדו אנדרסון, שכבר איננו בן החיים, הוא היורה, **בניגוד** להכחשתו בעניין.

משימה ב' : לפניכם טבלה, העתיקו את הקשרים הלוגיים המודגשים בטקסט, ציינו ליד כל קשר לוגי מהו סוג הקשר.

קשר לוגי	קשר של ...
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

ציינו 3 ביטויים של זמן המופיעים בטקסט : _____

_____, _____



טקסט מעובד מתוך : 22 שנים אחרי, ראפר מתוודה: "אני יודע מי רצח את טופאק". נעמה חן ECO99, מעריב, 2018.



טקסט ג' :

מעובד מתוך פורבס: ג'יי. זי הוכתר לראפר הראשון ששווה מיליארד דולר, 2019, כלכליסט

ג'יי. זי

ג'יי. זי הוכתר רשמית לראפר המיליארדר הראשון, כך לפי החישובים של מגזין פורבס. הוא הגיע למעמד **בזכות** האימפריה שבנה המבוססת על מוזיקה, נדל"ן, אופנה והשקעות. לפי הערכות המגזין, הונו של הראפר מסתכם במיליארד דולר. ההערכה היא כי ג'יי. זי, המוכר גם

כבעלה של ביונסה, הצליח לצבור את ההון **מכיוון** שבנה בעצמו מותגים ולא רק פרסם אותם.

ג'יי. זי, שנולד בשם שון קרטר גדל באחת השכונות של ניו יורק. ב-1996 הוציא את אלבומו הראשון זכה להצלחה וכתוצאה מכך, הפך אותו לשם מוכר. ואילו שווי ההון של ביונסה מוערך ב-335 מיליון דולר, שהרוויחה בעיקר ממוזיקה וקידום מותגים. השווי המשותף של בני הזוג נאמד ביותר ממיליארד דולר כבר מספר שנים.

משימה ג' : סמנו בכל סעיף באיזו קשר לוגי אפשר להחליף את הקשר הלוגי המודגש בקטע, מבלי לשנות את משמעות המשפט ?

1. בזכות -

א. למרות ב. על אף ג. בעקבות ד. למען

2. מכיוון ש -

א. מאחר ש ב. אף על פי ש ג. בזמן ש ד. על מנת ש

3. לא רק -

א. פרט ל ... ב. גם ג. חוץ מ... ד. אם

4. כתוצאה מכך -

א. עם זאת ב. או ג. אך ד. כך ש...

5. ואילו -

א. מלבד ב. לעומת זאת ג. למרות זאת ד. בעקבות



שרית לסט



טקסט ד' : הסלנג שמזוהה עם סנופ דוג

מעובד מתוך מתן שרון, חכמים בלילה, טיים אאוט, 2020
עוד בשנות ה-90, שנים לפני שכל ראפר מלמל את המילים שלו לאורך שירים שלמים, הראפר הכי לא מובן בסביבה היה סנופ דוג. הוא קרא לעצמו די.א.ו.דאבל ג'יזל, וייצג בכבוד את הבית שלו, לונג ביץ' קליפיזל. או בקיצורזל, הכל היה izzle. כך שהסלנג הייחודי הפך למזוהה עם סנופ, ובמהרה הפך למעין בדיחה עבור הקהל המיינסטרימי שראה בפגם הדיבור המכוון פאנץ' קל. אבל סנופ לא המציא את הגלגזל.

מתברר שמאחורי התוספות הקטנות האלו ישנה היסטוריה מפתיעה. שפת האיזל היא שפת סתרים, בדומה לשפת הבי"ת העברית (בה משלבים את האות ב' אחרי כל תנועה) או Pig Latin (בה מעבירים את העיצור הראשון של המילה לסופה ומוסיפים את ההברה אִי). בשפת האיזל, כפי שכבר בטח הבנתם, מוסיפים את הצליל איזל או מחליפים בעזרתו חלק מההברות המילה הלא נדרשיזל.

משימה ד' : אתרו בטקסט קשרים לוגיים והשלימו בטבלה הבאה :

קשר לוגי של	קשר לוגי המופיע בטקסט
ברירה	
ניגוד	
השוואה	
תוצאה	



שרית לסט